

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Rolnictwa i Gospodarki
Żywnościowej

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 23.07.2009 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

WSTĘPNY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH ¹⁾

Wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2009 r. przedstawiają się następująco:

- **zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 26,0 - 27,2 mln t, tj. o 1% - 6% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o 5% - 10% więcej od średniej z lat 2001-2005;**
- **zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 2,1 mln t, tj. o ok. 2% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i zdecydowanie więcej – o ok. 82% od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **produkcję warzyw gruntowych ocenia się na 4,6 mln t, tj. o niespełna 4% więcej od zbiorów ubiegłorocznych i o ponad 1% mniej od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **przewiduje się, że zbiory owoców z drzew wyniosą 3,0 mln t, tj. o ok. 8% mniej od zbiorów ubiegłorocznych oraz o 10% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005;**
- **zbiory owoców z krzewów owocowych szacuje się na 0,5 mln t, tj. o 1% mniej od zbiorów ubiegłorocznych i o 16% więcej od średnich zbiorów z lat 2001-2005.**

¹⁾Informacja zawiera wyniki wstępnego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, szacunku I pokosu traw łąkowych, warzyw gruntowych i owoców oraz oceny stanu plantacji ziemniaków i buraków cukrowych, opracowane na podstawie ekspertyz przeprowadzonych na początku lipca.

Oceny dokonano w oparciu o:

- ekspertyzy rzeczoznawców GUS (od szczebla gminnego) opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów,
- sprawozdawczość z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek,
- badania stanu roślin uprawnych wykonane w Instytucie Geodezji i Kartografii.

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku miały przede wszystkim:

- ◆ zwiększenie w porównaniu do roku poprzedniego o ok. 0,3% powierzchni zasiewów zbóż

podstawowych z mieszankami zbożowymi,

- ◆ dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego w końcowej fazie wzrostu na jesieni 2008r. (przed wejściem roślin w stan zimowego spoczynku),
- ◆ korzystne warunki zimowania upraw ozimych – niewielkie straty zimowe – (zaorano zaledwie 0,1% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 0,5% zasianej powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego),
- ◆ na ogół dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2009 r. (ocena upraw dokonana przez rzeczoznawców terenowych GUS była o 0,2 stopnia kwalifikacyjnego niższa od wysokiej oceny z roku poprzedniego),
- ◆ opady deszczu występujące od końca pierwszej dekady maja, które znacznie poprawiły stan uwilgotnienia gleby po okresie zbyt słabego zaopatrzenia roślin w wodę.

Niekorzystnie natomiast wpłynęły:

- ◆ chłody oraz znaczne spadki temperatury, a także brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie w kwietniu i na początku maja, które hamowały wschody oraz wzrost i rozwój upraw,
- ◆ przesiewy buraków cukrowych i niektórych gatunków warzyw gruntowych spowodowane słabym kiełkowaniem nasion w przesuszonej glebie (powierzchnia powtórnych zasiewów buraków cukrowych wyniosła około 5 tys. ha),
- ◆ słabe działanie herbicydów w okresie kwietnia i na początku maja spowodowane brakiem dostatecznej wilgoci w glebie,
- ◆ wtórne zachwaszczenie plantacji w dalszym okresie wegetacji spowodowane częstymi opadami deszczu uniemożliwiającymi zastosowanie chemicznego i mechanicznego zwalczania chwastów,
- ◆ niedostateczne działanie środków ochrony roślin spowodowane ograniczeniem listy substancji dopuszczonych do stosowania w kraju, a także trudnymi warunkami meteorologicznymi;
- ◆ niższy poziom nawożenia upraw,
- ◆ mniejsza ilość stosowanych przez rolników zabiegów agrotechnicznych i uprawek pielęgnacyjnych,
- ◆ występujące od pierwszej połowy maja intensywne opady deszczu, często o charakterze burzowym, połączone z silnym wiatrem powodujące w wielu rejonach kraju nadmierne

uwilgotnienie gleby, a także wyleganie zbóż – głównie żyta oraz mieszanek zbożowych,

- ◆ ograniczenie możliwości zastosowania prawidłowego płodozmiaru w związku ze wzrostem powierzchni uprawy zbóż oraz zmniejszeniem powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno (o około 10%), powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku przy utrzymującym się niskim poziomie powierzchni uprawy ziemniaków, buraków cukrowych i warzyw gruntowych.

W bieżącym roku do dwufazowego zbioru rzepaku ozimego przystąpiono lokalnie pod koniec czerwca wykorzystując przejściowo korzystne warunki pogodowe. Występujące w lipcu częste opady deszczu uniemożliwiają przeprowadzenie zbioru rzepaku oraz opóźniają rozpoczęcie żniw.

Jeżeli nie nastąpi radykalna zmiana pogody opóźnianie zbiorów zbóż lub prowadzenie ich w niekorzystnych warunkach agrometeorologicznych może spowodować duże straty ziarna podczas żniw.

Zboża

Wstępnie szacuje się, że **powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wynosi ponad 8,2 mln ha¹**, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem, z tego:

- pszenicy około 2,4 mln ha tj. o ok. 3,8% więcej niż w 2008 r.,
- żyta około 1,4 mln ha tj. o ok. 3,7% więcej,
- jęczmienia około 1,2 mln ha tj. o ok. 2,2% mniej,
- owsa około 0,6 mln ha tj. o 0,7% więcej niż w 2008 r.,
- pszenżyta ponad 1,3 mln ha tj. o 5,8% mniej od zasiewów ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych ponad 1,4 mln ha tj. o 0,9% mniej od zasiewów ubiegłorocznych.

Tabl. 1. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w mln ha	8,0	8,2	8,2	100

¹ Powierzchnię zasiewów uprawy rolnych i ogrodniczych ustalono na podstawie szacunków rzeczoznawców terenowych GUS. Wyniki reprezentacyjnego badania powierzchni zasiewów zostaną wykorzystane do obliczenia produkcji w szacunku przedwzrostowym we wrześniu.

Plony z 1 ha w dt	30,9	31,4	31,6 – 33,1	101- 105
Zbiory w tys. t	24799,6	25737,8	26008,7- 27229,3	101-106

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi **zwiększył się udział powierzchni zbóż ozimych z 58,5% w 2008 r. do 59,0% w br., a zmniejszył się udział powierzchni zbóż jarych z 41,5% do 41,0%.**

Wstępnie szacuje się, że **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 31,6 – 33,1 dt/ha, tj. o 0,2 – 1,7 dt/ha (o 1% – 5%) więcej niż w 2008 r., a w porównaniu do średniej z lat 2001-2005 więcej o 0,7 – 2,2 dt/ha (o 2% – 7%).**

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oceniono na 26008,7 – 27229,3 tys. t, tj. o 270,9 – 1491,5 tys. t (o 1% - 6%) więcej niż w 2008 r.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 34,4 – 35,6 dt/ha, tj. o 0,7 mniej do 0,5 więcej dt/ha (o 2% mniej do 1% więcej) od ubiegłorocznych.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 2. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2008=100
Pszenica	39,6	42,8	41,0 - 42,1	96 - 98
Żyto	24,4	24,7	24,9 - 25,8	101 - 105
Jęczmień	36,0	40,0	41,1	103
Pszonżyto	32,9	34,3	34,0 - 36,1	99 - 105
Mieszanki zbożowe	29,2	29,5	30,0 - 32,4	102 - 110

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 16696,1 -17298,8 tys. t, w tym:

- pszenicy na 8091,9 – 8307,4 tys. t, tj. o 2% mniej do 0,4% więcej niż w 2008 r.,
- żyta na 3605,9 – 3737,6 tys. t, tj. o 5% - 8% więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 3872,3 – 4110,6 tys. t, tj. o 8% - 2% mniej od zbiorów ubiegłorocznych.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 27,6 – 29,4 dt/ha, tj. o 1,5 – 3,3 dt/ha (o 6% - 13%) więcej niż w 2008 r.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 3. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2008=100
Pszenica	31,1	29,1	30,1-32,0	103-110
Jęczmień	31,0	28,3	29,4-31,7	104-112
Owies	24,7	22,9	25,0-26,4	109-115
Pszenżyto	27,0	24,0	28,3	118
Mieszanki zbożowe	27,4	25,2	26,5-28,3	105-112

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 9312,7 – 9930,5 tys. t, w tym:

- pszenicy na 1175,3 – 1247,7 tys. t, tj. o 17% - 25% więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 2820,6 – 3042,4 tys. t, tj. o 3% mniej do 4% więcej niż zbiory ubiegłoroczne,
- owsa na 1385,6 – 1462,1 tys. t, tj. o 10% - 16% więcej,
- pszenżyta na 330,6 tys. t, tj. o 27% więcej,
- mieszanek zbożowych na – 3600,6 – 3847,7 tys. t, tj. o 4% - 11% więcej niż w 2008 r.

Ze wstępnego szacunku upraw rolnych wynika, że w bieżącym roku zaobserwowano niewielki wzrost powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do ubiegłorocznej, kosztem ograniczenia powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku i kukurydzy na ziarno. Zwiększenie plonowania zbóż w porównaniu do przeciętnych uzyskanych w poprzednim roku jest wynikiem przede wszystkim sprzyjającego układu warunków wilgotnościowych w maju i czerwcu 2009 r., w okresie, kiedy potrzeby wodne zbóż są największe.

Zwiększenie produkcji zbóż podstawowych z mieszankami w bieżącym roku będzie wynikiem wyższych od ubiegłorocznych plonów ponieważ, jak wcześniej wspomniano,

powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami jest zbliżona do ubiegłorocznej.

Rzepak i rzepik

Wstępnie szacuje się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku łącznie wynosi ponad 0,7 mln ha i jest mniejsza od ubiegłorocznej o blisko 3%. Nastąpiło zmniejszenie powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku ozimego o ponad 3%, natomiast zwiększyła się powierzchnia zasiewów rzepaku i rzepiku jarego o około 14% (który ma jednak niewielkie znaczenie w ogólnym bilansie produkcji rzepaku).

Siewy rzepaku ozimego pod zbiory w 2008 r. prowadzono w dość korzystnych warunkach agrometeorologicznych. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały szybkiemu kiełkowaniu nasion i wschodom roślin. Przed okresem zimowego spoczynku rośliny bardzo dobrze wyrosły, rozkrzewiły się (mimo lokalnie nieco opóźnionych siewów) i były odpowiednio zahartowane. W czasie zimy 2008/2009 warunki atmosferyczne nie stwarzały zagrożenia dla roślin rzepaku i rzepiku ozimego. Pod koniec marca obserwowano ruszenie wegetacji rzepaku i rzepiku ozimego na obszarze całego kraju, a w pierwszej połowie kwietnia przystąpiono do siewu rzepaku jarego. Opady deszczu w drugiej i w trzeciej dekadzie maja poprawiły stan plantacji po kwietniowym niedoborze wilgoci w glebie, natomiast intensywne nawracające opady deszczu występujące w czerwcu i lipcu powodowały pogorszenie warunków wegetacji i utrudniają zbiór.

Kwitnienie rzepaku ozimego, a także jarego było obfite i bardzo długie, jednak zmienna pogoda nie zawsze sprzyjała zapyłaniu i dobremu wiązaniu łuszczyn.

Szacuje się, że plony rzepaku i rzepiku ogółem wyniosą około 28,7 dt/ha i będą wyższe od ubiegłorocznych o ok. 5%.

Na wysokość plonów rzepaku i rzepiku korzystnie wpłynęły:

- wczesne rozpoczęcie siewów jesienią 2008 r., które przebiegały przy dobrym uwilgotnieniu gleby,
- wyrównane wschody, mimo rejonami nieco opóźnionego siewu rzepaku ozimego,
- dobry rozwój i zahartowanie roślin przed wejściem w okres zimowego spoczynku,
- dobre warunki zimowania roślin rzepaku,

niekorzystny wpływ miały natomiast:

- kwitnienie w niezbyt sprzyjających warunkach pogodowych,
- niedostateczne uwilgotnienie gleby do połowy maja,
- niższy poziom nawożenia, z uwagi na bardzo wysoki wzrost cen nawozów zwłaszcza azotowych,
- występujące w czerwcu i lipcu deszcze, często o charakterze burzowym, połączone z silnym wiatrem, powodujące wyleganie plantacji rzepaku i rzepiku oraz osypywanie się nasion na skoszonych plantacjach do zbioru dwufazowego,
- przedłużający się okres zbiorów rzepaku i rzepiku.

Rzeczoznawcy GUS szacują, że przy zmniejszonej w porównaniu do roku ubiegłego powierzchni zasiewów rzepaku i rzepiku, ale nieco wyższym od ubiegłorocznego plonowaniu, zbiory będą zbliżone do ubiegłorocznych.

Tabl. 4. Powierzchnia, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2001-2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w mln ha	0,5	0,8	0,7	97
Plony z 1 ha w dt	24,6	27,3	28,7	105
Zbiory w tys. t	1178,4	2105,8	2144,9	102

a) Przeciętne roczne b) Szacunek wstępny.

Uprawy okopowe

Sadzenie ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór rozpoczęło się w bieżącym roku w połowie kwietnia. Druga połowa kwietnia oraz pierwsza dekada maja były suche i na ogół chłodne, co powodowało, że wschody ziemniaków przebiegały wolno i były nierównomierne. Od połowy maja, a przede wszystkim w czerwcu, poprawie uległo uwilgotnienie gleby. Ziemniaki na plantacjach gwałtownie przyspieszyły wzrost wytwarzając dużą powierzchnię asymilacyjną stanowiącą podstawę dobrego plonowania. Zwarte łany ziemniaków pokryły glebę nie dopuszczając do nadmiernego rozwoju chwastów. Pod koniec czerwca obserwowano już kwitnienie plantacji.

Przedłużający się okres intensywnych, występujących z dużą częstotliwością opadów deszczu, często o charakterze burzowym, powodował, że na niektórych plantacjach obserwowano nadmiar wilgoci w glebie. Częste opady spowodowały pojawienie się na polach już w czerwcu zarazy ziemniaka – najgroźniejszej choroby gatunku.

O wysokości plonowania ziemniaków zadecyduje dalszy przebieg wegetacji – w tym dalsze tempo rozwoju zarazy ziemniaka oraz możliwości skutecznej ochrony roślin przed tą chorobą. Opady deszczu powodujące podtopienia plantacji bądź utrzymywanie się bardzo wysokiego poziomu wód gruntowych mogą również pogarszać stan upraw.

Uwzględniając dotychczasowy przebieg pogody oraz wpływ innych czynników plonotwórczych, należy ocenić, że stan plantacji ziemniaka jest lepszy od oceny z analogicznego okresu w roku ubiegłym i wynosi 3,7 stopnia kwalifikacyjnego (w roku 2008 -3,5).

Do siewów buraków cukrowych przystąpiono w bieżącym roku już w marcu, ale powszechnie prowadzono je w kwietniu. Na plantacjach, na których nasiona buraków cukrowych wysiano wcześniej wschody pojawiły się szybko i były na ogół wyrównane. W drugiej połowie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja, brak opadów powodował wyczerpywanie się zapasów wilgoci w glebie i pogarszanie warunków wegetacji, szczególnie na glebach lżejszych. Plantacje, na których siewy prowadzono w trzeciej dekadzie kwietnia oraz zastosowano otoczkowane nasiona złej jakości wymagały często przesiewów. Szacuje się, że przesiewy prowadzono na powierzchni ok. 5 tys. ha. Skrócenie okresu wegetacji na tych plantacjach oraz ogólnie niższa obsada roślin (ok. 87 tys./ha), wtórne zachwaszczenie plantacji, duże nasilenie występowania mszyc, śmietki i chwościka, pojawienie się zastoisk wody zwłaszcza na glebach ciężkich, niższa skuteczność działania środków chemicznych oraz trudności w ich zastosowaniu, duża ilość korzeni przybyszowych – wszystkie te czynniki będą miały wpływ na ostateczną wysokość plonów.

Na zawartość cukru w korzeniach buraków cukrowych decydujący wpływ będzie miał przebieg warunków atmosferycznych w sierpniu i we wrześniu.

Rzeczoznawcy terenowi ocenili obecny stan plantacji buraków cukrowych na 3,8 stopnia kwalifikacyjnego tj. nieco wyżej niż w roku ubiegłym (na stan plantacji decydujący wpływ w 2008 r. miała czerwcowa susza).

Siano łąkowe

Stan trwałych użytków zielonych po zimie był dobry, oceniony na poziomie średniej z wielolecia. Warunki wegetacji roślinności łąkowej wczesną wiosną br. były niezbyt korzystne. Niskie temperatury powietrza w nocy występujące często w kwietniu i maju miały negatywny wpływ na przyrost biomasy. Zaopatrzenie roślinności łąkowej w wodę w kwietniu i na początku maja - pod zbiory pierwszego pokosu było niewystarczające. Dopiero

majowe opady deszczu wpłynęły na przyspieszenie wzrostu roślinności łąkowej.

Do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego przystąpiono lokalnie w trzeciej dekadzie maja, a sianokosy z powodu nawracających deszczy przeciągnęły się aż do lipca. Częste opady nie sprzyjały szybkiemu suszeniu skoszonych traw, a zbierane siano było słabej jakości. Na gorszą jakość siana miały wpływ:

- koszenie traw po przekwitnięciu,
- długie zaleganie skoszonych traw na łąkach spowodowane niemożliwością dosuszenia,
- nawracające deszcze powodujące procesy ługowania, płowienia, a nawet gnicia siana.

Niekorzystna pogoda w okresie zbioru I pokosu umożliwiająca dosuszenie siana powodowała, że rolnicy w większym stopniu sporządzali sianokiszonki.

Opady deszczu po zbiorze I pokosu bardzo korzystnie wpłynęły na odrost roślinności łąkowej na trwałych użytkach zielonych pod zbiory następnego pokosu.

Plony I pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 24,0 t/ha tj. na poziomie niższym od ubiegłorocznego o ok. 8 %.

Warzywa gruntowe

Według wstępnej oceny rzeczoznawców terenowych GUS, łączna powierzchnia uprawy warzyw gruntowych w bieżącym roku jest zbliżona do ubiegłorocznej.

Tegoroczna niezbyt wczesna wiosna spowodowała, że siewy warzyw gruntowych rozpoczęły się o około dwa tygodnie później niż w latach przeciętnych. Niedostateczna ilość opadów deszczu w kwietniu, a w konsekwencji niewystarczające uwilgotnienie gleby nie sprzyjało także wschodom i wzrostowi warzyw gruntowych. Opady występujące od końca I dekady maja poprawiły stan plantacji upraw ogrodniczych. Nawracające i obfite opady deszczu w wielu rejonach kraju spowodowały, że na przełomie czerwca i lipca wystąpiło już nadmierne uwilgotnienie gleby, a nawet podtopienia upraw. Jeśli taka sytuacja będzie się utrzymywała nadal, mogą wystąpić znaczne straty w uprawie warzyw gruntowych.

Szacuje się, że łączna produkcja warzyw gruntowych w 2009 r. wyniesie blisko 4,6 mln t i będzie wyższa o 3,6% od produkcji roku poprzedniego. Przewiduje się, że w porównaniu do roku ubiegłego nieco wyższe będą zbiory większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych, z wyjątkiem ogórków i pomidorów, które w poprzednim sezonie plonowały bardzo wysoko. Jeśli jednak warunki dalszej wegetacji będą niesprzyjające i nadmierne uwilgotnienie gleby będzie się nadal utrzymywało, zbiory

wszystkich gatunków warzyw gruntowych, a zwłaszcza korzeniowych, mogą być niższe od przewidywanych obecnie.

Tabl. 5. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}		
	w tys. t			2001 – 2005 ^{a)} =100	2008 = 100
Ogółem	4653	4430	4589	98,6	103,6
kapusta	1365	1201	1241	90,9	103,3
kalafior	205	221	227	110,6	102,5
cebula	701	618	640	91,3	103,5
marchew jadalna	861	817	853	99,0	104,4
buraki ćwikłowe	365	322	346	94,8	107,2
ogórki	280	272	264	94,1	97,0
pomidory	235	257	253	107,8	98,3
pozostałe ^{c)}	641	721	766	119,6	106,3

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Według wstępnych szacunków rzeczoznawców terenowych GUS plony kapusty w bieżącym roku będą nieco wyższe od ubiegłorocznych, a łączna produkcja tego gatunku wyniesie ponad 1,2 mln ton.

Szacuje się, że plonowanie i zbiory kalafiorów będą także nieco wyższe od ubiegłorocznych. Produkcję tego gatunku ocenia się na 227 tys. ton.

Przy szacowanym w chwili obecnej dobrym plonowaniu cebuli, przewiduje się, że produkcja tego gatunku wyniesie blisko 640 tys. t i będzie wyższa od ubiegłorocznej o 3,5%.

Zbiory marchwi jadalnej wstępnie ocenia się na ok. 853 tys. t, tj. o ponad 4% więcej od produkcji roku ubiegłego.

Zbiory buraków ćwikłowych szacuje się na ok. 346 tys. t, tj. także o przeszło 7% więcej od uzyskanych w roku poprzednim.

Na tegoroczne plonowanie warzyw korzeniowych niekorzystny wpływ może mieć nadmierne uwilgotnienie gleby występujące w wielu rejonach kraju.

Przewiduje się, że plonowanie warzyw ciepłolubnych, będzie nieco niższe niż w roku ubiegłym. Tegoroczną produkcję ogórków ocenia się na 264 tys. t, tj. o ok. 3% mniej w porównaniu do roku poprzedniego, natomiast zbiory pomidorów szacuje się na 253 tys. t,

tj. o niespełna 2% mniej w porównaniu do produkcji 2008 roku.

Szacuje się, że na skutek wzrostu powierzchni uprawy oraz nieco wyższego niż w roku ubiegłym plonowania warzyw z grupy „pozostałe”, ich produkcja wyniesie w bieżącym roku 766 tys. t, tj. o ponad 6% więcej niż w roku 2008.

Rzeczoznawcy sygnalizują, że przy utrzymującym się w dalszym okresie wegetacji nadmiernym uwilgotnieniu gleby na plantacjach warzyw gruntowych, szczególnie warzyw korzeniowych, mogą wystąpić straty w plonowaniu. Warunki dalszej wegetacji zadecydują, więc o ostatecznej wielkości produkcji.

Owoce z drzew

W bieżącym roku nie odnotowano znaczących uszkodzeń zimowych w uprawach sadowniczych i na plantacjach truskawek, dość łagodna zima przyczyniła się natomiast do nasilenia występowania szkodników drzew i krzewów owocowych wiosną 2009 r. Wilgotna pogoda w dalszym okresie wegetacji przyczyniła się do rozwoju chorób grzybowych. Rzeczoznawcy sygnalizowali zmniejszoną skuteczność działania stosowanych obecnie w Polsce środków ochrony roślin; walkę z chorobami i szkodnikami utrudniała ponadto deszczowa aura. Mimo opóźnionego wznowienia wegetacji wiosną oraz rejonami niezbyt korzystnych warunków podczas kwitnienia, drzewa i krzewy owocowe przeważnie obficie zawiązały owoce. Potencjał produkcji owoców jest w bieżącym roku bardzo duży, a na obniżenie zbiorów może mieć wpływ przedłużające utrzymywanie się nadmiaru wilgoci w glebie oraz nasilenie występowania chorób i szkodników. Przy korzystnych warunkach dalszej wegetacji można przewidywać wysokie plony i zbiory owoców z drzew. Z uwagi na porażenie chorobami oraz nadmiar wilgoci i lokalne silne gradobicia, jakość plonów może być słabsza i duża ich część może być przeznaczona do przemysłu.

Według wstępnego szacunku zbiory owoców z drzew w bieżącym roku będą wysokie, jednak niższe od rekordowych uzyskanych w roku 2008 i wyniosą ok. 3,0 mln t, tj. o ok. 8% mniej niż w roku ubiegłym. Ocenia się, że tegoroczna łączna produkcja owoców z drzew będzie jednak wyższa od średniej z lat 2001 – 2005.

Tabl. 6. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}	
	w tys. t		2001 – 2005 ^{a)} =100	2008 = 100

Ogółem	2762	3288	3034	109,9	92,3
jabłonie	2325	2831	2552	109,8	90,1
grusze	79	73	76	96,3	104,0
śliwy	114	114	113	99,7	99,8
wiśnie	177	202	213	120,0	105,4
czereśnie	43	41	52	120,6	127,3
pozostałe ^{c)}	24	28	29	118,0	103,0

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Przewiduje się, że niższa od ubiegłorocznej będzie produkcja jabłek i śliwek, a zdecydowanie wyższa produkcja czereśni i moreli, natomiast nieco wyższa wiśni i gruszek.

Szacuje się, że zbiory jabłek w 2009 r. wyniosą 2552 tys. ton i będą o blisko 10% niższe od rekordowych zbiorów 2008 roku, lecz zdecydowanie wyższe od średniej z lat 2001 – 2005. Ocenia się, że w bieżącym roku wystąpi duże zróżnicowanie w owocowaniu między odmianami jabłoni. Przewiduje się, że słabsze będzie plonowanie odmian Lobo i Cortland. Jedynie z uwagi na porażenie chorobami grzybowymi oraz utrudnioną walką z nimi, jakość jabłek może być gorsza i w dużej części zbiory mogą być przeznaczone do przemysłu.

Według wstępnego szacunku zbiory gruszek w obecnym sezonie będą o ok. 4% wyższe od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 76 tys. ton.

W bieżącym roku produkcję śliwek szacuje się na 113 tys. t, a więc na poziomie nieznacznie niższym od roku ubiegłego.

Według szacunku rzeczoznawców GUS, zbiory wiśni w bieżącym roku będą o ponad 5% wyższe od ubiegłorocznych i wyniosą 213 tys. ton.

Ocenia się, że zbiory czereśni w bieżącym roku osiągną rekordowy poziom. Produkcja przy dobrych warunkach pogodowych w końcowej fazie zbioru może osiągnąć wielkość 52 tys. ton, tj. o ponad 27% więcej niż w roku 2008. Z uwagi na opady deszczu występujące w końcowej fazie wegetacji, czereśnie wielu odmian ulegają spękaniu, co powoduje pogorszenie ich jakości i może wpłynąć na obniżenie szacowanej produkcji.

Przewiduje się, że łączne zbiory pozostałych owoców z drzew wyniosą ok. 29 tys. t, tj. o ok. 3% więcej niż w roku ubiegłym. W porównaniu z rokiem 2008 przewiduje się szczególnie duży wzrost produkcji moreli (o blisko 18%).

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą w bieżącym roku ok. 549 tys. t, tj. nieco mniej niż w roku ubiegłym. Według wstępnego szacunku, nieco niższe od ubiegłorocznych będą zbiory wszystkich gatunków owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych z wyjątkiem porzeczek.

Tabl. 7. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2001 – 2005 ^{a)}	2008	2009 ^{b)}		
	w tys. t			2001 – 2005 ^{a)} =100	2008 = 100
Ogółem	475	553	549	115,6	99,2
truskawki	179	201	194	108,6	97,0
maliny	51	82	79	154,6	96,6
porzeczeki	181	197	201	111,1	102,5
agrest	22	16	16	73,1	98,0
jagodowe pozostałe ^{c)}	41	58	58	139,7	99,2

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek wstępny. c) Aronia, borówka wysoka i inne owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych.

Szacuje się, że areał uprawy truskawek w bieżącym roku będzie zbliżony do ubiegłorocznego. Na większości plantacji nie wystąpiły ani straty mrozowe, ani przymrozkowe; kwitnienie i zawiązywanie owoców truskawek było na ogół bardzo dobre. W wielu rejonach kraju nadmierne opady deszczu w okresie zbiorów spowodowały gnicie owoców lub pogorszenie ich jakości. Na wielu plantacjach, zwłaszcza nieściółkowanych, zaobserwowano duże nasilenie szarej pleśni. Tegoroczne zbiory truskawek ocenia się na ok. 194 tys. t, tj. o ok. 3% mniej niż w 2008 roku.

Produkcję malin w bieżącym roku, biorąc pod uwagę zbiór malin jesiennych, szacuje się na ok. 79 tys. t, tj. o ponad 3% mniej od zbiorów roku ubiegłego. Ostateczna wielkość zbioru będzie uwarunkowana przebiegiem pogody podczas dalszego okresu wegetacji i zbiorów.

Tegoroczne zbiory porzeczek ocenia się na ok. 201 tys. t, tj. o 2,5% więcej od uzyskanych w roku 2008.

Zbiory agrestu w bieżącym roku, według wstępnego szacunku, wyniosą ok. 16 tys. t i będą o ok. 2% niższe od ubiegłorocznych.

Łączne zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych ocenia się na ok. 58 tys. t, tj. na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego. Przewiduje się dość dobre zbiory borówki wysokiej.

Szacunek wstępny produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich jest wynikiem ocen plonów i zbiorów przeprowadzonych przez ekspertów terenowych GUS uwzględniających niezwykle zróżnicowanie i zmienność tegorocznych warunków agrometeorologicznych zarówno w poszczególnych fazach rozwojowych roślin, jak i w ujęciach regionalnych. Przy opracowywaniu danych zbiorczych korzystano również z badań Instytutu Geodezji i Kartografii dotyczących oceny stanu roślin uprawnych.

Przedstawione szacunkowe oceny dotyczą stanu upraw w pierwszej połowie lipca, natomiast dalszy przebieg warunków agrometeorologicznych zadecyduje o faktycznej wysokości plonów i zbiorów.